

**Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis
Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et
Justitiæ, Sive Decisivi Discursus**

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in
quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus
respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum
luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque
omnibus in utroque Foro ...

De Fideicommissis, Primogenitvris, Et Majoratibvs

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. XXX. Bonon. fideicommissi de Amoris. De eadem materia
vocationis masculorum ex fœminis ut conveniat solum masculis
immediatis, non autem mediatis; Et de extractione plurium vocatorum per

...

occasione denegandi appellationem à tribus conformibus, tot viam in conforme esset iudicium, quod proinde in dubio prævalere debet iudicio Advocatorum quandoque à causæ affectione fascinato.

Hinc proinde, ut etiam advertitur in prima decisione coram Corrado, prius extraneus, ac inanis remanebat magnus labor scribentium hincinde super quaestione ex professo disputata, An sub nomine filiorum veniant nepotes ac posteriores descendentes, reassumendo omnia desuper collecta apud Fusar quæst. 320. & per Rotam apud Merlin. decis. 206. alias decis. 6. par. 5. rec. & decis. 402. par. 9. & dec. 84. par. 10. & aliis frequenter, quoniam stante defectu qualitatis desideratæ per testatorem, cessabat omnimodum fundamentum applicationis.

Tunc autem talis quaestio congrua fuisset, quando ex Juditta filia procreatus fuisset filius masculus immediatus prædefunctus ante factum calum fideicommissi, de cuius tempore esset solum superstes nepos vel pronepos, aut ulterior descendens per masculum, & de linea masculina primi immediati; Et tunc ut etiam ipsæ decisiones agnoscunt, probabilis ac omnino pro tali nepote vel ulteriori descendente responderi debuisset, non obstante quod testamenti verba essent personalia, atque restricta viderentur ad filium immediatum dictæ feminae, Tum ob duas limitationes in hoc proposito passim receptas, Unam scilicet, ubi agitur de dispositione collata in tempus remotissimum, & post defectas plures alias lineas præcedenter vocatas, unde improbable est, quod testator cogitaverit de superexstentia filiorum primi gradus; Et alteram, ubi agitur de faciendo transitum à descendentes ad extraneos, sive à genere magis dilecto ad alterum minus dilectum, ut de utraque limitatione apud Merlin dicta decis. 206. & Fusar, dicta quæst. 320. & seq. apud quos concordantes, & frequenter infra in materia huius articuli, an scilicet & quando sub nomine filiorum veniant nepotes, ac posteriores descendentes.

Tum clarius & solidius, quoniam vocatio talis filii immediati non terminabit in ejus persona, sed habebat tractum successivum ac perpetuum in omnibus ejus descendentes masculis atque linea masculina expresse vocata, ac etiam conditione posita erat priusquam fieret transitus ad dictum alium substitutionis gradum, Et consequenter corruptis uno vel pluribus gradibus antecedentibus, de plano intrabat ulteriorum subingressio in antecedentes gradus corruptos jure vulgaris in fideicommissis seu anomalæ, juxta receptam theoriam Baroli in l. quamdiu num. 10 ff. de a. quib. hered. de qua supra disc. 17. & 18. ac etiam pluries infra; Tunc enim primus ac immediatus stare videtur, non taxative tanquam ille, in quo perneceffe successio effectum sortitura sit ad suam masculinam posteritatem transmittenda per solam fideicommissariam, sed potius demonstrative, tanquam pro stipite semiagnato ex femina agnata immediate constituto, ex quo talis linea masculina constituenda sit, ideoque in omnibus de eadem linea residet capacitas succedendi in exclusionem ulterioris substituti; Sive quod primus & immediatus ita eam qualitatem in se impressam, ex præsumpta verisimili voluntate testatoris ad ejus descendentes masculos transmiserit, dum testator ipsos potius, quam nepotem ex sorore ejusque descendentes voluit.

Ex eadem ratione, extraneus quoque ac inanis remanet non modicus labor per scribentes hinc inde habitus, & quem etiam inaniter reassumendo voluit elaboratissimus primæ decisionis extensus super doctrina Lamperti de Ramponibus, de qua habetur actum supra disc. 10. & 11. & in aliis plurius. An scilicet successio remotioris ob non existentiam proximioris & de genere prædilecto intelligenda esset provisionaliter seu revocabiliter, ita ut remotior superveniens revocet bona ei delata, quoniam ex deficiente qualitate necessaria ut supra, cessabat quaestio in radice, dum actor non erat de genere vocatorum, & consequenter remanebat in terminis meri extranei.

Quando autem ista difficultas non obitaret, quæ nempe casus successione obvenisset vivente Juditta filia, quæ filios masculos adhuc non procrearet, unde dictus filius sororis successione agnovisset, deindeque supervenisset filius masculus immediatus absque difficultate vocatus; Et tunc, etiam in casu veritatis, probabiliores credidissent partes hujusmodi proximioris postea superventi, absque necessitate assumendi altiore inspectionem super conjecturis pro recessu à regula, quæ hodie ex magis communi ac recepta opinione constituta est ad favorem remotioris extantis de tempore facti casus & admissi, Sed clarius & facilius ex eo, quod indubitata fuisset admissio ad successione dicti remotioris transversalis, eo quia dum ejus vocatio corrupta est in defectum lineæ masculinæ dictæ filiae propriæ testatoris, oportebat expectare istius omnimodam evacuationem seu deficientiam, quæ sequi non dicitur, donec durat ejus spes vel potentia, unde successio stare debet in suspensio juxta ea quæ habentur supra in Bonon. primogenitura de l. 1. §. 1. & in Ferrar. fideicommissi de Francho disc. 7. & 9.

Et licet in prima decisione coram Corrado, incidenter potius, ac præsuppositivè procedatur cum assumpto quod cum ageretur de primogenitura, non intrabat hæc suspensio seu vacatio in simplicibus fideicommissis passim admittitur, eo quia primogenitura, neque temporis momento vacare potest, attamen hoc est æquivocum clarum, ut advertitur in dicta Bonon. disc. 7. atque isti videbantur veritate proprii termini casus, quando factum admitterent, non autem illi dictæ quaestioni Lamperti de Ramponibus, de qua supra disc. 10. & 11. & alibi.

BONON.
FIDEICOMMISSIS
DE AMORINIS.
PRO
FRATRIBUS DE GRASSIS
CVM
JOSEPHO MARIA DE URSIS
ET JOANNE ANDREA DE
BOLOGNINIS.

Casus decisus per Rotam pro Vrsio & Bolognino, postea concordatus.

De eadem materia vocationis masculorum ex sceminis ut conveniat solum masculis immediatis non autem mediatis; Et de extractione plurium vocatorum per fortes, quando hæc dicatur benè vel malè facta, & ubi est malè facta, quid sit agendum.

S Y M M A R I V M.

- 1 Facti series.
- 2 Resolutionis causa.
- 3 Distinguitur punctus controversiæ.
- 4 De dispositione, quod sub nomine masculorum ex sceminis veniant solum immediati, non autem mediati.
- 5 De absurdo & inverisimilitudine, quod testator si viveret secus responderet.
- 6 Quod non curentur hæc absurda, & inverisimilitudines, ubi certa est voluntas, scilicet ubi dubia.
- 7 Et quando sensus verborum attendi non debeat.
- 8 De ratione, ob quam voluntas solet esse restricta ad solum immediatos, & non ad mediatos.
- 9 Electio vitatur ob spretum alicujus ex electoribus.
- 10 Quod procedat etiam in electione passiva, seu in imbuflatione, ubi spernitur unus ex imbuflandis.
- 11 An etiam vel qualitas requisita concurrere debeat de temporationis, vel facti casus fideicommissi, vel attendatur tempus admissionis.
- 12 Distinctio civitatis, quoad ætatem, quantum se extendat.
- 13 Quando certa ætas, vel tempus prescriptum non attendatur, sed spectetur sensus seu effectus.
- 14 Non potest ducere se spretum, qui non comparuit, & non potuit admitti.
- 15 Declaratur, quando oppositio non sit necessaria, sed omnes sint convocandi.
- 16 Exclusus ab uno gradu substitutionis particularis, an & quando sit exclusus ab alio gradu ad favorem generis.
- 17 Tertius non opponit de spretu, si ipsi quæ spretus est non opposuit.
- 18 Quando professio in Societate Jesu inducat motum civilem, & inhabitabilitatem ad succedendum.
- 19 Nullitas electionis semel contracta non revalidatur.
- 20 De ratione absurdorum, & inconvenientium attendenda necne.

DISC. XXX.

Mattheus Amorinus carens prole masculina, provisus de pingui dote Lucretia & Ludovica nepribus ex duobus filiis prædefunctis, hæredes instituit duos ex fratre nepotes cum perpetuo fideicommissio in eorum linea masculina, qua defuncta, cum eodem perpetuo fideicommissio vocavit filios masculos prædictarum neptum, cum onere assumendi ejus cognomen & insignia, defunctisque etiam istis lineis, post alias substitutiones ad rem non facientes utpotè caducas, voluit per Officiales quorundam piorum locorum imbuflari 17. pueros ex 17. nobilibus familiis Bononiensibus ab ipso nominatis, ætatis infra 12. & 18. annos, vel circa, ex quibus duo forte extrahi deberent in hæreditate cum eodem perpetuo fideicommissio succedere ejus etiam familiam renovando, cum assumptione cognominis & insignium, & his lineis

Cardin. de Luca de Fideicommissis.

masculinis quoque defectis vocavit quasdam Ecclesias & pia loca; Declaratione adjecta, quod ad evitanda dubia apud DD. appellatione filiorum intellexit de ipsis præcisè, non autem de nepotibus & ulterioribus descendentes, nisi casu quo nepos ex beneficio repræsentationis concurrere deberet cum patruo; Quodque masculorum appellatione intellexit de masculis descendentes per lineam masculinam verè non autem fictè & interpretativè cum exclusione sceminarum earumque descendentes, exceptis filiis dictarum Ludovicæ & Lucretiæ, eorumque liberis masculis, & per masculum descendentes.

Defecta vel non incepta linea unius ex dictis hæredibus, altera non post multum tempus etiam defecit in Alexandro nepote ex filio alterius Alexandri primi hæredis, cumque ex Diana filia dictæ Lucretiæ unius ex dictis nepribus fuisset superstes Paris Maria de Grassis plures habens filios masculos, dictique executores prætenderent factum esse casum dictæ imbuflationis 17. puerorum, se opposuerunt dictus Paris Maria ejusque filii prætendentes adhuc factum non esse casum prædictum, sed fideicommissum sibi deberi, tanquam descendentes masculis præfata Lucretiæ, & re delata ad Cardinalem Legatum Bononiæ, hic per decretum provisionale sine præjudicio jurium dicti Paridis ejusque filiorum mandavit procedi ad imbuflationem ac respectivè extractionem prædictam habendam pro infecta, quatenus causæ eventus ostenderet dictum casum adhuc factum non esse, unde propterea executores processerunt ad imbuflationem dictorum puerorum ex illis familiis, quæ aderant, neglecta imbuflatione Gabrielis unius ex filiis dicti Paridis Mariæ in undecimo anno constituti, & de una ex dictis 17. familiis a testatore nominatis, atque forte extracti fuerunt Ursus & Bologninus, Unde introducta causa in Rota coram Melio per appellationem de sancto Paride Maria à dicto Gabriele ejusque fratribus interpositam, assumptaque disputatione contra meum votum, An constaret de fideicommissio ad favorem dictorum de Grassis, sub die 26. Junii 1653. negativa prodijt resolutio confirmata sub die 30. Maji 1659. coram eodem, quæ duæ decisiones sunt impressæ post colluctationes Bondeni decis. 52. & 66. Quare assumpto novo dubio, quod ego eram in sensu ab initio assumendum esse, super invaliditate dictæ imbuflationis & extractionis respectivè ob ejusdem Gabrielis spretum, cum pendente illius disputatione idem Societatem Jesu ingressus esset, atque causam prosequerentur alii ejus fratres, eo proposito sub die 22. Maji 1662. coram Priolo subrogato, prodijt resolutio extractis favorabilis pro imbuflationis validitate, sed concessa nova audientia, & re-proposita causa, cum ob difficultates capta non esset resolutio, id ansam dedit honestæ concordie controversiam terminanti, per quam dicti fratres de Grassis, obtentis quibusdam bonis, reliquam hæreditatem extractis dimiserunt.

Duo igitur fuerunt hujusmodi disputationum puncti, Unus super dicti Gabrielis & fratrum prærensione, ut ipsi tanquam descendentes masculi restatoris ex dicta Lucretia nepte comprehensi essent in secundo substitutionum ordine ut supra post defectas lineas primò institutorum, Et alter, quatenus factus esset casus dictæ imbuflationis, super ejus nullitate ob ejusdem Gabrielis spretum.

Quatenus pertinet ad primam, Ego pro dictis Gabriele & fratribus scribens, in congressibus pro causæ directione habitis eram in voto super eo tanquam

LUCA
de
amentis
teat.
CVI
9

quam claro, disputationem assumendam non esse, ideo assumptam, quia sic placuit congregatorum majori parti, cui cedendum erat; Cum enim jam expertus essem exitum alterius *Bononiensis fideicommissi de Barberis, de qua disc. præcedi*, quod scilicet neglecto motivo absurdi, vel inverisimilitudinis excludendi proprios descendentes ob transversales, ex solis conjecturis, ac interpretatione verborum, dictum fuerat sub nomine masculorum ex feminis non venire nisi immediatos, non autem nepotes mediatos per duplex medium femininum, quamvis istis regula assisteret; Multo magis, ac de plano idem dicendum veniebat in hac facti specie, in qua testator, ad evitandas huiusmodi quaestiones ac interpretationes, verbis expressis omnia decidere voluit, declarando, quod sub nomine filiorum non venirent nisi illi primi gradus, & per veritatem, non autem nepotes ac posteriores descendentes, nisi ad effectum concursus cum patruo ex beneficio representationis; Et clarius quia declaravit ut sub nomine masculorum, exceptis filiis masculis ipsarum neptum, quos linearum masculinarum stipites constituit, non veniant nisi masculi per masculum, & ex linea masculina per veritatem, non autem per fictionem, unde propterea casus remanere videbatur incapax disputationis, vel interpretationis utpote expressus ac literalis ad vulgarem regulam *textus in l. ille aut ille s. cum in verbis ff. de legatis 3.*

Et quamvis reliqui huius partis defensores magnum fundamentum constituerent in motivo absurdi sive inverisimilitudinis, quod scilicet testator, neglectis descendibus, & de proprio sanguine, qui æque bene poterant ejus familiam renovare, ejusque desiderium explere, vocare voluerit penitus extraneos ita forte extrahendos; Ea potissimum circumstantia accedente, quod isti descendentes erant de una ex 17. familiis ab eodem testatore dilectis, ac vocatis, unde propterea, tam ego scribens tanquam Advocatus, quam ceteri nimium exaggerabamus solitas Consulentium cantilenas, quid scilicet verisimiliter responderet ipse defunctus, si resurgeret, atque interrogaretur, quodque iudex defuncti personam induendo respondere debet id quod ille esset responsurus; Deducendo etiam cum copiosis allegationibus desumptis ex *Fusario* ac aliis huiusmodi collectoribus propositiones generales super impropratione verborum, & extensione fideicommissi de casu ad casum, & de persona ad personam, ex dictis rationibus absurdorum vel inverisimilitudinis, adeo ut informationes desuper editæ, utpote huiusmodi regulis generalibus cum copiosis allegationibus nimirum dictæ, cum meo risu, à pluribus etiam eruditionem profitentibus, satis commendatæ fuerint.

Attamen, ut ego in congressibus dicebam ex collectis per *Cyriacum* *controv. 281. num. 34. cum sequen. & alios*, ac advertit Rota in huius causæ decisionibus, huiusmodi generalitates bene serviunt ac attendendæ sunt in dubio, & ubi agitur de interpretando ambiguum voluntatem, non autem ubi ista est clara, quoniam tunc non esset interpretari, sed destruere, seu de novo disponere, contra id quod testator dixit, cum interpretatio cadat in ambiguis non autem in claris, juxta vulgarem & quoti ianiam distinctionem, quam habemus in materia observantia inter interpretativam & præscriptivam; Judices enim, & Advocati interpretantur, sed non faciunt de novo testamenta defunctorum, neque quaerendum est, cur defunctus ita disposuerit sed solum videndum est, quid voluerit, Quando ta-

men urgent verba clara & expressa, ex quibus voluntate certi reddimur, non autem ubi id dicitur ex solo sensu grammaticali ac puro cortice, ut referri possit ad errorem ac inadvertentiam Notarii seu alterius Scriptoris, cum tunc omnino ne semperque præ oculis habenda videatur propositio ut non cortex & formula verborum, sed substantia verisimilis voluntatis attendi debeat. In hac facti specie id non proveniebat ex sola grammatica significatione aliquorum verborum, quæ ita præ testatoris intentionem concipi potuerunt, sed accuratè ac studiosè per particulares periodos, ac principales orationes ita dispositum fuit per viam interpretationis, atque ad tollendam DD. dubia & præ-

Clarius verò, quia huiusmodi voluntas dicitur potest irrationalis seu inverisimilis, utpote habens fomentum illius rationis, quæ ponderatur in *Parmen. disc. 28.* quod scilicet in casu contentæ agnationis, ex motivis ibi insinuat, magis cognati per duplex medium femininum, & non immediati à feminis agnatis, jure penitentiariorum haberi solent, ideoque resuscitationes per hoc puncto mihi, quamvis in contrarium facti, iustæ ac probabiles visæ fuerunt.

Conversò autem, reflectendo etiam ad illam veritatem, non placuit ultima resolutio *coram* super valida imbuflatione, unde merito dubitatum fuit, atque si causa ulteriorem disputationis progressum habuisset, probabilis à dicta resolutione recedi debuisset; Cum enim dictus Gabriel esset de familia vocata, & in ætate perhibere desiderata, ita ut etiam si esset omnino cæcus, imbuflari debuisset, utique longè magis manet ejus spretus, dum aliam supra omnem majorem qualitatem habebat quod esset deficiens, ac de sanguine testatoris; Ideoque de præ intrare dicebam conclusionem in materia electionis receptam, quod spretus unius ad eam vocandi, conquerente, ac opponente viciat actum *cap. 2. cap. in genesi. & cap. sicut de electione cum canon. dantibus de quibus præsertim in *Monasterio. quæstoria sub tit. de electione, seu de Canonica & Cap. ubi de hac materia electionis; Quod etiam præsertim est in materia jurispatronatus in præsentibus collegialiter ab aliquo corpore collectiendi, cum similibus, ex deductis per *Bononiensis. Adden. decis. 351. Mantiv. decis. 268. & 288. & materia sub tit. de iurepatr.***

Et licet id procedat in spretu habentium in electione activa, idem tamen ex omnimodis rationis identitate dicendum est in electione passiva cum nulla urgere videatur ratio differentie; In specie nullitatis ob spretum seu exclusionem talis jus eligibilis ab electione passiva *Passerim. de doli. cap. 2. quæst. 4.* Et magis in specie nullitatis ob imbuflationis ob spretum eorum, qui tanquam habentes requisitas qualitates erant imbuflari *Sanch. ad præcept. decal. lib. 2. cap. 38. num. 62. in clavi Regia lib. 4. cap. 5. num. 2.*

Pro solutione istius difficultatis, per scripturam pro extractis plura deducebantur, quorum admittuntur in decisione, alia verò fuerunt neglecta; Primum scilicet quod dictus Gabriel non constitutus in ætate annorum 12. sed in undecimo anno de recenti incepto; Secundò quod non fuisset sed admitti & imbuflari; Tertio, quod imo se opposuerit imbuflationi, atque curam eam impedire; Quarto quod jus dicendi de huiusmodi nullitate competi ipsimet spretum non am-

tertio, unde cum ipse iam esset mortuus civiliter per professionem in Societate Jesu, desuper exaudiendi non erant ceteri fratres; Et quinto demum ob plura inconvenientia exinde resultantia, cum posita nullitate dictæ imbuſſolationis, quodque oporteret illam facere ex integra, tam extracti, quam ceteri tunc imbuſſolati ob longum spatium litis interim decursum essent inhabiles ratione ætatis, ideoque oporteret perquirere alios, potissimè dum extracti familiam testatoris assumpserant, pluresque sumptus pro lite sustinenda fecerant.

Nullum ex his motivis pro meo iudicio videbatur solidum atque aptum evacuare objectum; Non quidem primum super defectu ætatis, tollebatur enim de plano extracto, quoniam licet de tempore facti casus successione ob mortem ultimi de linea masculina primi hæredis, dictus Gabriel in dicta ætate constitutus non esset, eam tamen agebat de tempore factæ imbuſſolationis, quod est attendendum juxta distinctionem in materia beneficii, præsertim in beneficiis de jure patronatus receptam, ac etiam in materia electionis, quod, Aut agitur de iis, quæ illicito facto casu vacationis juris ministerio deferuntur, & requiritur habilitas de tempore quo illa sequitur, Aut de iis, quæ exigunt extrinsecum factum hominis, puta electionis, collationis, præsentationis &c. & istud tempus attendendum est ad text. in cap. dudum, & cap. cum in cunctis. inferiora de electione, & cæteris relatis bene in proximis terminis *Burrat. decis. 682. nu. 8. cum sequen.*

Præterea cum testator non præscripserit certum ætatis tempus præcisè ac pro forma, sed adjecterit dictionem *circiter*, id pariter de plano excludebat hunc defectum; Quamvis enim, tam scribentes pro extractis, quam etiam nostri, occasione impugnandi dictam imbuſſolationem, ex eo quod ex imbuſſolatis adessent aliqui excedentes ætatem annorum 18, qualis præsertim supponebatur Ursus extractus nimium se extenderent, longaque retexerent allegationes super operatione dictionis *circiter*, circa ætatem, Aliquibus volentibus extendi solum ad quatuor menses, aliis ad quinque, ac aliis ad sex ad summum, ex deductis *per Rebuff. in praxi benefical. tit. de dispensat. ratione ætatis glossa seu circa numer. 13. Garz. de benef. par. 11. cap. 3. numer. 49. Pyrr. Corrad. in praxi dispensat. lib. 4. cap. 2. num. 29. Menoch. de arbitrar. casu 46. num. 5. Roza decis. 164. num. 6. par. 3. recent.* Attamen ista mihi videbatur in hoc proposito una de nostris simplicitatibus, quoniam hujusmodi quæstio cadit, ubi agitur de ætate præcisè in jure statuta, ad ordines, beneficia, vel dignitates obtinendas cum similibus, Sectus autem ubi illa per hominum in privata dispositione ita statuta est ad certum finem seu effectum; Tunc enim principaliter spectatur substantia voluntatis seu finis ac effectus, neque adeo insistitur super formalitate temporis, juxta ea, quæ super hoc latius & ex professo acta habentur in *Romana legati de Iustinianis sub tit. de legatis*, occasione agendi de subsidio literario relicto pueris de familia certam ætatem agentibus.

Et satis bene probari observabam ex firmatis per *Rotam in altera Bononiensis de Ramundinis coram Duno-zetto inter suas dec. 417. repetit par. 7. recent. decis. 93.* in cuius casu testatore, post defecta certa genera prius vocata, demandante eligi per administratores quorundam piorum locorum, unum juvenem, qui artificialiter, assumptis cognomine & insignibus, atque ducendo uxorem, & procreando filios, familiam renovare posset, laudatur electio viri ma-

turi, quinquagenarii & ultra, qui jam plures filios masculos procreaverat, unde propterea testatoris voluntas pinguius ac plenius impletur, spectando ejus substantiam, non autem formalitatem verborum, & de quo in simili habetur actum infra in *Romana fideicommissi de Baldasini disc. 45.* ac etiam infra in *Bononiensi fideicommissi de Victoris disc. 69.* & in decisione in ea causa edita 1. Aprilis 1669. *Carpinea* cum similibus. Unde propterea ego non laudabam dictam oppositionem, in qua ceteri pro hac eadem parte scribentes nimium insistebant ob imbuſſolationem eorum, qui ætatem 18. annorum in aliquo excedebant.

Quoad secundum motivum, quod Gabriel non petierit imbuſſolari ex autoritate *Oldradi conf. 3. 14 Lambertini. de Jurepatr. lib. 2. qu. 8. art. 26. Antonini. lib. 1. var. resol. cap. 26. num. 15.* Dicebam, etiam cum sensu veritatis, illud non habere substantiam ex defectu applicationis dictæ conclusionis ad casum, illa enim procedit quoad personas de certo vel incerto genere jus habentes, sed incertas, sive eatenus jus habentes, quatenus petant, & se opponant; Putà in concursu ad Parochiales vel ad Beneficia patrimonialia & cathedras, juxta frequentem usum Hispaniæ; Vel etiam in Beneficiis de Jure patronatus passivo cum similibus, quoniam collator vel patronus divinare vel inquirere non tenetur, quæ personæ adessent nec ne; Hoc autem incongruè adaptari dicebam ad hanc facti speciem, in qua testator injunxerat hujusmodi administratoribus, ut perquirent istarum 17 familiarum pueros dictam ætatem circiter agentes, & sic eis injunctæ fuerunt diligentia potius ex officio quam ad partis postulationem, potissimè dum ob teneram ætatem, non de facili practicabilis erat oppositio seu petitio ipsorum puerorum tunc ignorantium quid agerent, Ac etiam, quia ob qualitatem familiarum nobilium, facillimum, & tanquam species notorii est habere talem notitiam, quæ quoad istum puerum erat certa & indubitata apud executores, ob ejus oppositionem ac litem habitam; & sic verè nullatenus intrabant termini dictæ conclusionis, eo modo quo ubi Canonici seu Capitulares sunt certi, sunt citandi cum legitima convocazione Capituli, cum similibus.

Irrelevans pariter videbatur tertium motivum, quod scilicet dictus Gabriel imbuſſolationi se opposuerit, eamque impedire curaverit, cum id egerit ex diverso jure privato tanquam descendens testatoris, quod non tollit aliud jus competens ex diverso titulo, & tanquam de genere, ut juxta ea quæ habentur infra in *Amerina fideicommissi de Anselmicibus disc. 49.* ut nominatim exclusus ab aliquo substitutionis particularis gradu, non censetur exclusus ab alio gradu universali, ordinato ad favorem totius generis, de quo ille sit, quoties exclusio non est propter odium vel delictum; Et sic non ex eo quod aliquis de genere habens aliquam majorem circumstantiam particularem, prætentat fideicommissum sibi ex diverso substitutionum gradu particulariter deberi, resultat illi excludi ab alio gradu ordinato ad favorem totius generis; Ad quod probandum dabam practicum exemplum de dispositione ordinata ad favorem alicujus Capituli vel Collegii seu personæ ex eo eligendæ post defectum genus prius vocatum, quoniam si aliquis Capitularis seu Collegialis prætentat sibi jure privato debitam esse successione, ejusque casum factum non esse ad favorem dicti Corporis seu Collegii, non exinde resultat, ut ejus prætentione non subsistente, excludi debeat à bullo.

LUCA
de
amentis
beaty
CVI
9

bus solo seu electione passiva tanquam Canonicus seu Collegialis, utpote diversam personam representans.

Minus etiam subsistebat quartum motivum; Licet enim in puncto juris vera sit conclusio, quod de nullitate ratione spretus dare non possit tertius, sed ipsemet qui spretus fuit, ut per Feder. de Sens conf. 148. & conf. 241. utrobique in fine cum concordantibus per Buratt. decis. 351. num. 4. Attamen cessabat applicatio ex facto, dum de dicto contemptu ab eodem oppositum fuit; Et quoad subsequutam mortem civilem dicti opponentis pariter id nil relevabat, Tum quia prima seu simplex professio, quae fit in Societate Jesu non inducit mortem civilem, seu inhabilitatem ad acquirendum ac retinendum, cum hæc sequi dicatur ex alia magis solemnī professione, quæ post longam probationem in Religione emitti solet, vulgò nuncupata *quarti voti*, ut per Rotam apud Martin. Andr. decis. 78. & decis. 32. par. 9. recent. & passim; Tum etiam quia postquam dictus ita contemptus in statu habili de ejus spretu ac nullitate actus opposuit, talis ita detecta nullitas cessare non dicitur ob dicti opponentis cessationem, ut ad litteram probat *textus in cap. auditus de electione*, ubi scribentes communiter, & de axiomate, ut quod jam est nullum ita convallescere non possit Barbof. axiom. 164. num. 10.

Demum quoad quintum ac ultimum motivum ejusdem non scriptæ æquitas ob inconvenientiam exinde resultantia, (& quod verè fuit unica & potissima causa resolutionis,) dicebam fortè cum aliquo ira impetu, prorsus improbabile videri, quod in precedentibus resolutionibus coram Melrio, adversus descendentes ac de sanguine testatoris processum esset cum juris stricto rigore, negligendo absurda & inconvenientia ut supra, & quod cum poenitus extranei in concursu descendendum ac de sanguine haberetur ratio absurdorum & inconvenientium, contra regulam quod quisque juris &c. Et ulterius dicebam, quod in electionibus ad Episcopatus aliasque Dignitates, & fortias in illa Summi Pontificis, quæ est summa rerum, maxima resultant scandala & inconvenientia ob earum retractationem ex causa nullitatis, sed si hæc subsistit, illa non curantur, cum similibus; Ideoque meritò ista causarunt dictis fratribus satis proficuum concordiam, per quam plus turè obtinuerunt, quam importaret incerta alea fortis, quatenus nova inabfolatio facta esset.

BONON. FIDEICOMMISSI DE VOLTA.

PRO

MARCHIONE CAMPEGGIO.

CVM

COMITE PASELLIO.

Casus variè decisis per Rotam.

De eadem materia, ut sub nomine masculinorum ex feminis veniant solum masculini immediati; Et an tali casu masculini immediati descendentes per duplex medium femininum excludant ultteriores masculinos transverfales vel extraneos ex dispositione textus in l. cum avus, & l. cum avo rissini.

SVMARIUM.

- 1 **F**Acti series, Resolutiones cause.
- 2 De regula, ut vocatis masculis femininum, vocati immediati, quam mediati, & de limitatione.
- 3 De rationibus, ob quas testatores solent vocari immediatos ex feminis.
- 4 De eadem regula, de qua supra num. 3, ut vocati omnes mediati, & immediati.
- 5 De doctrina Aretini ad materiam text. in l. cum avus, & l. cum acutissimi, & num. 10.
- 6 Sensus auctoris, quod motivum deductum ex l. cum avus, & l. cum acutissimi, vel non sufficiens non est necessarium in casu.
- 7 Leges predictæ non habent locum, quando testator filium cogitavit, sed certam qualitatem in sejecit.
- 8 Doctoribus referentibus simpliciter dictum aliter & non examinantibus articulum non est deponendum.
- 9 Expenditur doctrina Aretini de qua num. 6.
- 10 Consideratur differentia inter istum casum, & illi in quibus curatum non fuit de absurda pendent per dictas l. cum avus, & cum acutissimi.

DISC. XXXI.

Antonius Volta unicam habens filiam Mariam ac uxoris ventrem prægnantem, quæ post partum esset masculus, istum hæredem instituit si verò femina, utramque instituit sub onere servandi ejus hæreditatem etiam eis adhuc viventi primò filio masculino ex una ipsarum nascituro, perpetuamque ejus linea masculina fidei commissum perpetuum instituit, ac successivè ad favorem alterorum filiorum masculorum earundem de linea masculina, qua defecta, vocavit Virsinam sororem Ambrusii Campeggio nuptam, ejusque filios & descendentes in perpetuum cum onere renovandi ejus hæreditatem per assumptionem nominis & insignium, ac habitandi ejus domum relicta dictis filiabus congrua dote de qua agitur in hac eadem Bonon. sub tit. de dote &c. 12. Ex ventre prægnante orta est femina, Antonia nuncupata, quæ filiam habuit Olympiam, & ex prædefuncta, Antonium Pasellum, ex dicta Olympiæ filio etiam prædefuncto proneporem quem hæredem reliquit. Unde sequuto ejus obitu, cum illa altera filia ingressa esset Monasterium, Marchio Thomas Campeggio ex dicta Ursinæ filio nepos prætendens factum esse casum dictæ substitutionis ejus favorem, judicium immisionis instituit contra dictum Pasellum, & introducta causa in Rota per Ram Albergato, sub die 10. Decembris 1664. ad ejus favorem producit resolutio, adversus quam concepta nova audientia, & assumpta disputatione, ex parte Pasellii.